

מעשי ה' מעשה אבות פל"ג

ובבבא שסופר בענין ויאבק איש עמו, כבר נודע שקצת חז"ל אמרו שהיה שרו של עשו, אבל לא נתברר בדבריהם מה היתה כוונתו של השר ההוא לעשות ביעקב אם היה יכול לו ומה היה ענין נגיעת הירך, ועוד שכאשר אמר לו שיברך אותו שאל לו מה שמו ואמר לו שלא יקרא שמו יעקב כי אם ישראל כי שרית, וזה שכתב על היותו גבור לא ברכה. ועוד מה היה צריך לשאל לו מה שמו אחרי היות רצונו שלא יקרא עוד באותו השם, והיה מספיק אומרו ישראל והיה שמך כי שרית וגו': עוד יש לשאול מה ענין אומרו כי שרית עם אלהים ועם אנשים, שעם אלהים כבר אמר כן על שנאבק עמו ולא יכול לו, אבל אומרו עם אנשים לא ראינו שנאבק עם אנשים: אבל ידמה שכאשר מכר עשו הבכורה ליעקב וגשנע לו נעשה שטר ביניהם שכל קנין לכתיבה עומד וכ"ש שבועה, וכבר היה המנהג שהרובה בשמירת שטר קושרה על ירכו, כמו שאמרו ו"ל בב"ב פרק יט נוחלין מי שמת ונמצאת דייתיקי קשורה על ירכו, וכן גם יעקב שהיה צריך לשמירת שטרו ר"ל שטר קנין הבכורה, הגה היה לו השטר ההוא קשור על ירכו, ושרו של עשו היה רצונו לקחת מידו השטר. ולכך נגע על ירכו ולא יכול לקחת השטר מידו, להיות שעשו אמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח וגו', לכך אמר לו המלאך מה שמך יעקב לשון עקבה ומרמה לא יקרא עוד שמך יעקב, שלקחת הבכורה בערמה ונעקבה רק בדין, כי שרית עם אלהים ועם אנשים כלומר בדין לקחת אותה מעשו שהוא איש, וגם אותי נצחת וגשאר שטר הבכורה בידך הרי שרית ונצחת את הבכורה עם אלהים ועם אנשים אחרי שנצחתני, ולהיות שנמשך נזק ליעקב בנגיעת כף הירך שלא הוליד עוד, לזכר זה נצטוו ישראל לכלחי אכול גיד הנשה. ועל מה שנאמר עד אשר